

Bruxelles, 22. siječnja 2024.
(OR. en, hu)

Međuinstitucijski predmet:
2022/0099(COD)

5599/24
ADD 1

CODEC 118
ENV 65
CLIMA 27

NAPOMENA O TOČKI „I/A”

Od:	Glavno tajništvo Vijeća
Za:	Odbor stalnih predstavnika / Vijeće
Predmet:	Nacrt UREDBE EUROPSKOG PARLAMENTA I VIJEĆA o fluoriranim stakleničkim plinovima, izmjeni Direktive (EU) 2019/1937 i stavljanju izvan snage Uredbe (EU) br. 517/2014 (prvo čitanje) – donošenje zakonodavnog akta = izjave

Izjava Češke

Češka je u potpunosti predana osiguravanju usklađenosti s Montrealskim protokolom, djelotvornijem suzbijanju nezakonite trgovine i doprinošenju naporima EU-a da ostvari ciljeve paketa „Spremni za 55 %” i postigne klimatsku neutralnost.

Iako se slažemo s ciljevima Uredbe, smatramo da konačni dogovor nadilazi te ciljeve i obuhvaća političke odluke koje nisu u potpunosti analizirane i koje su obuhvaćene različitim zakonodavstvom, posebno Uredbom REACH.

Kad je riječ o Češkoj, najproblematičnije odredbe uključuju novi stavak o rasklopnim uređajima (članak 13. stavak 5.), kojim se zabranjuje jedna od alternativa s niskim GWP-om, i nekoliko dijelova Priloga IV., osobito o dizalicama topline i klimatizacijskoj opremi razdvojene izvedbe, kojima se zabranjuju alternative s niskim GWP-om od 2035. Nadalje, zabrane alternativa s niskim GWP-om u sektoru pjena, aerosola i dizalica topline monoblok također nam predstavljaju znatan problem.

Politička odluka o zabrani alternativa s niskim GWP-om u sektoru dizalica topline i rasklopnih uređaja, zajedno s drugim vrlo strogim zabranama dizalica topline iz Priloga IV. i novouvedenim zabranama usluga za dizalice topline, vrlo je osjetljiva za Češku. Naši planovi za kvalitetu zraka u velikoj se mjeri oslanjaju na uvođenje dizalica topline te su provedena znatna ulaganja iz europskih strukturnih i investicijskih fondova (posebno Kohezijskog fonda) i prihoda iz ETS-a EU-a u tom sektoru. Bojimo se da bi bilo kakve dodatne prepreke štetile našoj politici povezanoj s kvalitetom zraka i održivosti ulaganja u prijelaz s ugljena na čišće izvore energije.

Također smatramo da zabrana alternativa s niskim GWP-om nije u duhu Odluke XXXIV/3 stranaka Montrealskog protokola, kojom se stranke potiču da poboljšaju energetske učinkovitost uz postupno smanjenje fluorouglikovodika, te da u obzir uzmu izvješće TEAP-a za 2022. Odluka XXXIV/3 nije jedinstvena inicijativa, a rasprava o energetske učinkovitosti u okviru Montrealskog protokola ni na koji način ne isključuje alternative s niskim GWP-om za fluorirane stakleničke plinove.

Na temelju navedenih razloga, iako se radilo mnogo na rješavanju nekih pitanja, Češka ne može podržati dogovor te će se suzdržati od glasovanja.

Izjava Estonije

Estonija je i dalje u potpunosti predana osiguravanju usklađenosti s ciljevima klimatske politike EU-a za 2030. i 2050. te postizanju ciljeva Pariškog sporazuma i Montrealskog protokola. Stoga pozdravlja produljenje Uredbe o fluoriranim stakleničkim plinovima i podupire njezin cilj daljnjeg smanjenja emisija fluoriranih stakleničkih plinova kako bi se doprinijelo klimatskim ciljevima EU-a i promicale inovacije za proizvode s niskim udjelom GWP-a ili bez fluoriranih stakleničkih plinova.

Postizanje dogovora o Uredbi o fluoriranim stakleničkim plinovima rezultat je složenih i napetih rasprava. Estonija je tijekom pregovora bila zabrinuta zbog predložene brzine postupnog smanjenja fluorouglikovodika (HFC) i povezanih troškova za društvo te dostatne dostupnosti i cjenovne pristupačnosti alternativnih tehnologija na malim tržištima kao što je Estonija.

Estonija bi također željela ponovno naglasiti da bi se odgovarajuće zabrane trebale temeljiti na detaljnoj procjeni učinka stvarne izvedivosti i dostupnih alternativa. Izražavamo žaljenje zbog toga što to nije uvijek bio slučaj. Procjene učinka povremeno su nedostatne ili ih nema, a potreba za brzim i potpunim postupnim ukidanjem u nekim sektorima upitna je i iz klimatske i gospodarske perspektive jer zanemarujemo koristi za klimu. Jedna od takvih zabrinutosti povezana je sa zabranom fluoriranih stakleničkih plinova u malim dizalicama topline i rashladnim uređajima razdvojene izvedbe – zabranjujemo funkcioniranje alternativnih rješenja s niskim potencijalom globalnog zagrijavanja s minimalnim utjecajem na klimu, ako ih uopće ima. Istodobno je upotreba alternativa s niskim GWP-om u potpunosti u skladu s Montrealskim protokolom i njegovim ciljevima smanjenja.

Još jedno važno pitanje za nas jest ograničenje povezano s pjenama u građevini. Kako bismo održali očekivanu brzinu obnove u okviru novodogovorenog vala obnove, moramo graditi tijekom cijele godine tijekom svih godišnjih doba. Stoga je zabrana uporabe fluoriranih stakleničkih plinova s niskim GWP-om u izolacijskim pjenama kontraproduktivna za taj cilj jer ne postoji otopina bez fluoriranih stakleničkih plinova za temperature zgrada ispod + 5 celzijevih stupnjeva. Ponavljamo da zabranjujemo proizvode s niskim GWP-om bez procjene učinka, nadajući se da će se do trenutka zabrane na tržištu naći prikladna i cjenovno pristupačna alternativa.

Sa zanimanjem iščekujemo buduće smjernice Komisije o Prilogu IV. u kojima će se objasniti zabrane i na primjerima pojasniti na koji su način različiti proizvodi obuhvaćeni određenim zabranama. To je ključno za razumijevanje zabrana te pravilnu i jednaku provedbu nove uredbe u cijelom EU-u.

Iako Estonija podržava postignuti dogovor o uredbi, očekujemo da će se revizijskom klauzulom zabrana iz Priloga IV. na odgovarajući način riješiti pitanje postojećih alternativa i prethodno navedene zabrinutosti.

Izjava Mađarske

Mađarska je predana klimatskim ciljevima EU-a za 2030. i 2050. te smatra da je važno ostvariti ciljeve utvrđene u Pariškom sporazumu. Iako se Mađarska u potpunosti slaže s općim ciljem jačanja uloge Uredbe o fluoriranim stakleničkim plinovima u doprinosu klimatskoj neutralnosti, ne možemo podržati konačni kompromis.

Iako podržavamo neke elemente paketa (npr. zadržavanje cijene kvote na 3 EUR, zaštitne mjere i odstupanja kojima se jamči sigurnost te izbjegava monopol na tržištu i zadržavanje izuzeća od sustava kvota za poluvodiče), dogovorom se prelaze stroge granice koje je Mađarska istaknula u nekoliko navrata.

Prvo, smatramo da je dogovor u suprotnosti s ciljevima plana RePowerEU i brzim uvođenjem dizalica topline. Široka zabrana rashladnih sredstava, posebno alternativa s nižim emisijama, stoga je u suprotnosti s klimatskim ambicijama EU-a te bi otežala uvođenje klimatski prihvatljivijih alternativa i zbog njihove cjenovne pristupačnosti.

Mađarska je tijekom pregovora dosljedno inzistirala na tome da se ne smiju zanemariti energetska učinkovitost, tehnička sigurnost i gospodarska izvedivost te da bi trebalo uzeti u obzir različite gospodarske i geografske okolnosti svake države članice. Dogovorom se ne uvažavaju ta pitanja.

Isto tako, zabrinutost bi moglo izazvati i ograničeno održavanje proizvoda koji su trenutačno na tržištu i koji bi trebali trajati nekoliko desetljeća, kao i nedovoljno vremena za pripremu za tehnološku tranziciju. Tehnička rješenja za vrste opreme koja je trenutačno na tržištu bit će zabranjena, a u roku od nekoliko godina postojat će znatna ograničenja za novu opremu koja se stavlja na tržište i za novoproduzvenu opremu koja se temelji na postojećoj tehnologiji. Novi tehnički izazovi zahtijevat će daljnji razvoj postojećih sustava osposobljavanja. Ako se to ne učini, moglo bi doći do manjka kvalificirane radne snage.

Mađarska smatra da se tržišna ograničenja za opremu ne mogu u potpunosti provesti u zadanom roku, uzme li se u obzir aspekt energetske učinkovitosti i tehničke zaštite. Odstupanja u dogovoru nisu zadovoljavajuće rješenje za taj problem jer se očekuje da će se znatan dio postojeće opreme zamijeniti u roku od deset godina.

Dostupnost fluoriranih rashladnih sredstava u postojećem se sustavu kvota stalno smanjuje zbog njihova visokog potencijala globalnog zagrijavanja. Međutim, planom smanjenja kvota iz dogovora ne uzimaju se u obzir tržišne i tehnološke potrebe, što bi moglo dovesti do ozbiljne nestašice zakonito dostupnih rashladnih sredstava na tržištu i drastičnog povećanja tržišne cijene rashladnih sredstava.

Uredba bi mogla dovesti do nerazmjernih promjena na tržištu koje bi mogle utjecati na potrošače zbog povećanja cijena. Kombinacija različitih pretjerano ograničavajućih mjera u okviru Uredbe o fluoriranim stakleničkim plinovima, kao što su mjere koje se odnose na dizalice topline, te povećanje cijena, mogli bi dovesti do velikog povećanja nezakonitih trgovinskih aktivnosti i uvoza, čemu bi Mađarska, kao zemlja na granici EU-a, bila vrlo izložena. S druge strane, to bi uzrokovalo ogromno opterećenje za tijela država članica.

Upotreba sumporova heksafluorida (SF₆) u nekim električnim rasklopnim uređajima i dalje je potrebna kako bi se osigurao siguran rad elektroenergetske mreže u postojećim tehnološkim uvjetima. Dogovorom se postupno ukida postojeća tehnologija na tržištu, što će mrežne operatere i proizvođače električne energije prisiliti da se brzo prilagode novim, često skupljim tehnologijama. Ionako već postoje poduzeća s velikom tržišnom prednošću. To bi sudionike na tržištu EU-a moglo staviti u vrlo nepovoljan položaj u odnosu na konkurenciju. Nadalje, zabrana ugradnje električnih rasklopnih uređaja nije u skladu sa stvarnim stanjem na tržištu, ni s aspekta tehničke zaštite ni s aspekta dizajna. To bi moglo ugroziti stabilnu opskrbu energijom i energetske sigurnost, osobito tijekom energetske krize, te pogodovati vrlo ograničenom broju proizvođača, što bi dovelo do daljnjih poremećaja na tržištu.

Naposljetku, mnoge uvedene zabrane nisu potkrijepljene odgovarajućom procjenom učinka kad su posrijedi dostupnost prikladnih alternativa i njihove tržišne cijene. Osim toga, čak i prema preliminarnoj procjeni Europske komisije, pojedine mjere ne bi dovele do znatnog smanjenja emisija, ali bi s tržišta svejedno uklonile druge održive alternative s niskim emisijama.